

Motion till riksdagen 2023/24:2070

av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)

En stark tandvård med välmående personal

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag på föreskrifter om hur yrket tandsköterska kan bli en skyddad titel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheterna med reducerade studieskulder för tandläkare som väljer att arbeta i lands- och glesbygd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Sverigedemokraterna ser idag stora problem med den svenska tandvården. Arbetsplatser skriker efter personal, landsbygd och glesbygd har stora problem att rekrytera och attrahera ny personal och många som utövar tandsköterskeyrket väljer att sluta på grund av dåliga arbetsvillkor.

Sverigedemokraterna anser att vi behöver agera för att göra tandsköterskeyrket mer attraktivt och skapa en god arbetsmiljö med fler kollegor för en välmående arbetsplats, som i sin tur genererar fler tandläkarbesök för den svenska befolkningen.

Samtidigt uppger regionerna att det råder brist på tandläkare och röntgensjuksköterskor, vilket i synnerhet är ett stort problem på lands- och glesbygd. Här anser Sverigedemokraterna att åtgärder behöver vidtas för en välmående tandhälsa.

Tidöavtalet

Inom ramen för Tidöavtalet har Sverigedemokraterna kommit överens med regeringspartierna om en tandvårdsreform som ska genomföras. En utredning ska tillsättas för att stärka tandvårdens högkostnadsskydd för att mer efterlikna det som finns i övrig vård. Särskilt äldre personer med sämst munhälsa ska prioriteras i denna reform.

Vidare har samarbetspartierna kommit överens om att de särregler som finns för asylsökande och vissa personer utan uppehållstillstånd i Sverige ska ses över i syfte att tas bort, utan att det påverkar rätten till tandvård som inte kan anstå.

Ge tandsköterskor skyddad titel

I december förra året genomförde Vision en undersökning bland 2 100 tandsköterskor för att ta reda på deras uppfattning om yrket och arbetsplatsen. Resultatet visade att hela 53 procent av de tillfrågade ångrade sitt yrkesval, och de främsta anledningarna till detta var låg lön och hög arbetsbelastning. Rapporten avslöjade också att det råder brist på tandsköterskor i nästan alla regioner, och att bristen är betydligt större nu än för tre år sedan.

Problemen inom tandsköterskeyrket är många och arbetsmiljön pekas ut som en avgörande faktor. De dåliga arbetsförhållandena leder till svårigheter att rekrytera personal med rätt kompetens, vilket i sin tur kan få allvarliga konsekvenser såsom felbehandlingar och långa väntetider. Vidare uppger anställda att ingångslönerna är låga, trots att många tandsköterskor har meriterande utbildningar, men också om att löneutvecklingen inte står i proportion till den ökade arbetsbelastning som följer av bristen på tandläkare och att allt fler arbetsuppgifter gradvis överförs till tandsköterskor. Konsekvenserna av detta landar således på patienterna som inte får en kvalitativ, noggrann och patientsäker vård.

En av de viktigaste åtgärderna att se över är möjligheten att göra yrket till en skyddad titel, liknande det som skett med underskötersketiteln från och med sommaren 2023. En skyddad titel skulle innebära flera fördelar, däribland högre status, bättre förutsättningar och större möjligheter till löneökningar. Samtidigt skulle det bidra till att öka patientsäkerheten och göra yrket mer attraktivt. Att behålla, rekrytera och locka ny personal är av yttersta vikt för att skapa en långsiktig och hållbar arbetsmiljö.

Sverigedemokraterna ser allvarligt på situationen som inte bara påverkar tandsköterskor och deras arbetsmiljö och psykiska hälsa på jobbet, utan även äventyrar hela patientsäkerheten. Sverigedemokraterna anser att regeringen bör överväga att ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag på föreskrifter på hur yrket tandsköterska kan bli en skyddad titel.

Reducerade studieskulder för tandläkare på lands- och glesbygd

Tandhälsan är en viktig del av den fysiska hälsan och för detta krävs personal såväl på lands- och glesbygd som i storstäder. Enligt Socialstyrelsen råder det brist på tandläkare i 18 regioner i Sverige, och 17 regioner uppger att de har brist på röntgensjuksköterskor. Endast två regioner upplever en balans mellan tillgång och efterfrågan (2019). Bristen uppges även variera inom regionerna och vara som störst utanför städerna inom legitimationsyrkena. Socialstyrelsen uppskattar behovet av tandläkare till runt 200 utöver dem som finns.

Vidare beskriver regionerna svårigheter med att rekrytera legitimationspersonal inom hälso- och sjukvård till glesbygd och till orter långt ifrån lärosäten, och den fria etableringen innebär att det är överetablering i storstadsregionerna. Exempelvis hade Stockholms län dubbelt så många tandläkare som tandhygienister, medan Gävleborg

och Värmland har fler tandhygienister än tandläkare. Detta skiljer sig markant över hela landet.

På landsbygden eller i glesbygd är det ofta svårt att rekrytera läkare och sjuksköterskor, vilket hotar såväl vårdens kvalitet som patientsäkerheten. Att locka vårdpersonal till landsbygden är inte bara en utmaning i Sverige utan även i andra delar av världen. I landsbygdsområden i USA finns ett system där exempelvis läkare kan förbinda sig att arbeta ett antal år, varefter de som bonus får sina studieskulder reducerade. Systemet är intressant, och därför anser Sverigedemokraterna att regeringen bör överväga att utreda om motsvarande system går att applicera på tandläkare på den svenska lands- och glesbygden för att de ska vilja söka sig till mindre attraktiva orter.

Carina Ståhl Herrstedt (SD)

Carita Boulwén (SD)

Mona Olin (SD)

Linda Lindberg (SD)

Angelica Lundberg (SD)

Leonid Yurkovskiy (SD)